

Introitus:

¹ Hle, můj otrok, kterého budu pevně držet, můj vyvolený, *jehož* si má duše oblíbila. Vložil jsem na něj svého Ducha, a přinese právo národům. ² Nebude křičet ani se pozdvihovat ani nebude venku slyšet jeho hlas. ³ Nalomenou třtinu nezlomí a hasnoucí knot neuhasí, bude vynášet pravdivý soud. ⁴ Nezemdlí ani se nenalomí, dokud neustanoví v zemi právo. I ostrovy budou očekávat na jeho zákon.
Izaiášovo proroctví 42:1-4

Čtení ze Staré smlouvy:

Běda pastýřům, kteří hubí a rozptylují ovce mé pastvy, *je* Hospodinův výrok. ² Proto takto praví Hospodin, Bůh Izraele, o pastýřích, kteří pasou můj lid: Vy jste rozptýlili mé ovce, rozehnali je a nestarali se o ně. Hle, postarám se o vás za vaše zvrácené činy, *je* Hospodinův výrok. ³ Já *sám* shromáždím ostatek svých ovcí ze všech zemí, kam jsem je rozehnal, přivedu je zpět na jejich pastvinu, budou plodné a rozmnoží se. ⁴ Ustanovím jim pastýře a budou je pást; nebudou se už bát ani děsit a nebudou pohřešovány, *je* Hospodinův výrok.

⁵ Hle, přicházejí dny, *je* Hospodinův výrok, kdy vzbudím Davidovi spravedlivý Výhonek. Bude kralovat *jako* král, jednat rozumně a vykonávat v zemi právo a spravedlnost. ⁶ V jeho dnech bude Juda zachráněn a Izrael bude bydlet v bezpečí. Toto *bude* jeho jméno, kterým ho budou nazývat: Hospodin *je* naše spravedlnost.

Jeremjášovo proroctví 23:1-6

Čtení z epištol:

²¹ K tomu jste přece byli povoláni, neboť i Kristus trpěl za vás a zanechal vám příklad, abyste šli v jeho šlépějích. ²² On ,se nedopustil hříchu, ani lest nebyla nalezena v jeho ústech'. ²³ Když mu spílali, neodplácel spíláním, když trpěl, nehrozil, ale předával vše tomu, jenž soudí spravedlivě. ²⁴ On sám ve svém těle vynesl naše hříchy na dřevo *kříže*, abychom zemřeli hříchům a byli živi spravedlnosti. Jeho zraněním jste byli uzdraveni. ²⁵ Neboť jste bloudili jako ovce, ale nyní jste se obrátili k pastýři a strážci svých duší.

1. dopis Petřův 2:21-25

Čtení z evangelia:

„Amen, amen, pravím vám, kdo nevchází do ovčince dveřmi, ale vniká *tam* odjinud, to je zloděj a lupič. ² Kdo však vchází dveřmi, je pastýř ovcí. ³ Tomu hlídač otevírá a ovce slyší jeho hlas; své ovce volá jménem a vyvádí je. ⁴ Když všechny své vlastní vyžene *ven*, kráčí před nimi a ovce ho následují, protože znají jeho hlas. ⁵ Za cizím však jistě nepůjdou, ale utečou od něho, protože hlas cizích neznají.“ ⁶ Ježíš jim pověděl toto přirovnání, ale oni nepochopili, co jim *tím* chtěl říci.

Janovo evangelium 10:1-6

Pastýři 2

Víte, co mne zaujalo především? Pán Ježíš tu říká tak důležité věty a nikdo nepochopil, co chtěl říci. Možná si ani nikdo neřekl, že by to chtěl slyšet ještě jednou. Mluvil o pastýřích, což znamenalo pro tehdejší svět to samé, jako když mluvil o vládě. A pravděpodobně proto by jej dnes pochopil také jen málokdo. Na dobré pastýře nevěříme a zlým se bránit neumíme. Proto nebudeme dělat nic, ono se to nějak samo vyřídí. Smířili jsme se s realitou. Stejně jako v Jeruzalémě by to vypadalo i dnes, kdybychom ten text poslouchali. Dnešní člověk je plný zklamání a beznaděje a i když politika není všechno, přesto má důležitou úlohu v životě celého národa.

Ani Pánu Bohu nejde jen o politiku. Jde o společenství rodiny, farnosti, sboru, čtvrti, obce... Biblický text ale říká v Jeremjášově čteném textu hned dvakrát (4. a 5. verš), že Pán Bůh pastýře *vzbudí* nebo *ustanoví*. Pastýře tedy obstarává Pán, majitel stáda, majitel tohoto světa. To pastýři chrápou? Hůř, jsou mrtví, je třeba je vzbudit ze smrti! Nebo nejsou, je třeba je stvořit. To je Boží dílo! Pastýři se skutečně rodí probuzení do života z těla matky (někteří to mají rodem) či se znovu rodí, ze života bez poslání. Pastýře tedy potřebujeme a děsí nás představa, že musíme oběhnout svět dokola a přesvědčovat někoho, aby nás pás!... Naopak naděje, že na potřebu pastýřů pamatuje sám Pán Bůh, je povzbuzující. Je to **dobrá zpráva číslo jedna** pro dnešní neděli. Můžeme se za pastýře modlit. Pán Ježíš učedníkům říkal: "Žeň je velká, dělníků je však málo. Proste tedy Pána žně, aby poslal dělníky na svou zeň. Jděte! Hle, posílám vás jako ovce mezi vlky." (Lukášovo evangelium 10:2-3)

Proč ale u stáda má být pastýř? Je opravdu nutný? Nebylo by lepší, kdyby se každý staral sám o sebe? Vyznavači minimálního státu by řekli, že ovce a kozy možná, ale člověk není zvíře a tak žádné pastýře nepotřebuje. Čím méně, tím lépe. Někteří dokonce vykřikují: "Nejsme stádo!"¹ Začal jsem nad tím přemýšlet a ptal jsem se lidí, kteří mají praxi u stáda.

Už minule jsem říkal, že jsem měl možnost mluvit s pražským pasáčkem ovcí a koz, *za mzdu najatým*, tedy moderně: brigádníkem. Ano, nejen v Beskydech, ale i na lukách kolem Prahy se pasou stáda ovcí a koz. Vypásají to, co se dá těžko zvládnout kosou, natož sekačkou. Šedesátihlavé stádo vypase jeden hektar za den či za dva. Ovce a kozy by se patrně ale na těchto lukách obstaraly samy, ale v Praze by přeci jen působily asi paseku v pravém slova smyslu. Musí se tedy stěhovat a převážet. Na pražských lukách je žádoucí spásat jen určité plochy. Pro pražské stádo jsou u stáda pasáček či pasačka zejména kvůli tomu, že kolem pastvin chodí hodně pejskařů a jejich psi stádo lehko poblázní. I na horách je pastýř se stádem zejména kvůli **koordinaci a ochraně** stáda před šelmami (vlci, medvědi, rysy). Ochranu obstarávají pastevečtí psi, kteří by sami asi nepřežili. A obecně jsou pasáčci u stáda hlavně proto, aby se předešlo krádeži dobytka. Navíc pastýři **obstarávají vodu**, protože ne všude je na pastvině přirozeně také voda. A naopak pomáhají samičkám od mléka. **Dojí a ošetřují** záněty vemene.

Získat si důvěru zvířete není jednoduché, člověka se obecně spíše bojí.² Koza dovede zle trkat, ale získá-li důvěru, umí se mazlit. Ovce i kozy mají periferní vidění, tj. když člověk roztáhne ruce, tak reagují na pohyb konců rukou, člověk se tak snadno rozšíří na velikost slona. Toho se využívá při chytání konkrétního zvířete. Roztáhnete ruce a pro to zvíře jste všude, napravo i nalevo. U ovcí se navíc používá speciální hák upevněný na konci hole, kterým se ovce chytá za kopyta, podrazí se jí noha a poté se pastýř ovcí posadí na tzv. sedací sval, což ji dočista znehybní.

Jasně z toho všeho je, že pastýř spíše obstarává **vedlejší věci**. Samotné pasení zvládají zvířata sama. Mají svoje vůdce. Mají svou *paniku*,³ jak tomu Řekové říkají. Slovo *panika* je odvozeno od řeckého boha Pana. Ten se zobrazuje jako kozel na útesu vyhlížející do krajiny. Silný jedinec. Každé stádo má svoje dominantní ovce či kozy, které dovedou

¹ Viz například: <http://www.pravybreh.cz/2013/08/17/petr-mach-nejsme-dobytek-nechte-nas-jist-po-svem/>

² Různí se též plachost zvířat, některé druhy ovcí jsou vcelku člověka nebojácné, jiné jsou velmi plaché (valašky).

³ Jinými slovy též odborně řečeno *sympathetická indukce* - stádní chování, hromadné reakce. A ještě je pozoruhodné srovnávat zvířata zvyklá pást se ve stádu a zvířata zvyklá na ustájení a chlév (i když mají výběh), u těch pasáček cosi jako stádnost nepozoroval...

nenadále ovládnout chování stáda a upozornit na šŕavnatou potravu. Kozy jsou větší individualistky, větší osobnosti, proto jsou každá za sebe obklopeny svými kůzlaty, využívají síly svých rohů (když je mají, ne každá má) k tomu, aby si vydobily lepší pozici například u napajedla či když jim pasáček dává chleba. Pasáček ty nejsilnější musí i **krotit**.

Jak jsem řekl, pastýř **obstarává spíše vedlejší věci**. Nestojí nad ovcí a neřve nad ní: "Tak se pas! Žer! Vždyť je to dobrý! Nechutná ti? Drž hubu, žer, však poznáš, co je dobrý..." Ne, ovce mají dost rozumu na to, aby věděly, co je k žrádlu a co ne. Do toho pastýř nemluví. Pastýř není u stáda na parádu, je na práci. Když se Pánu Ježíši vrátila dutá ozvěna úvodních slov a posluchači jej nechápali, tak se ujal slova ještě jednou, opakoval ještě srozumitelněji a jasněji, kdo je to pastýř. Především se představuje jako pastýř on sám. To on sám pase. To je **druhá dobrá zpráva** této neděle. Kdyby nebyli jiní pastýři, všichni to vzdali, všichni se starali jen o sebe a všichni kradli, lidské stádo má svého pastýře. Na něm, na Ježíši Kristu, můžeme také poznat charakteristiky dobrých pastýřů naší doby:

⁷ Ježíš tedy opět řekl: „Amen, amen, pravím vám, já jsem dveře pro ovce. ⁸ Všichni, kteří přišli [přede mnou], jsou zloději a lupiči, ale ovce je neposlechly. ⁹ **Já jsem dveře**. Kdo vejde skrze mne, bude zachráněn; bude vcházet i vycházet a nalezne pastvu. ¹⁰ Zloděj přichází, jen aby kradl, zabíjel a hubil; já jsem přišel, aby měly život a měly *ho* hojnost. ¹¹ Já jsem ten dobrý pastýř. Dobrý pastýř pokládá svou duši za ovce. ¹² Námezdník, který není pastýř a ovce nejsou jeho vlastní, opouští ovce a utíká, *když* vidí, že přichází vlk. A vlk je uchvacuje a rozhání. ¹³ [Námezdník utíká,] protože je námezdník a na ovcích mu nezáleží. ¹⁴ Já jsem dobrý pastýř; **znám svoje ovce a moje ovce znají mne**, ¹⁵ jako Otec zná mne a já znám Otce. **A svou duši pokládám za ovce**. ¹⁶ Mám ještě jiné **ovce, které nejsou z tohoto ovčince**. I ty musím přivést. Uslyší můj hlas a bude jedno stádo, jeden pastýř. ¹⁷ Proto mne Otec miluje, že já pokládám svou duši, abych ji zase přijal. ¹⁸ Nikdo ji ode mne nebere, ale já ji pokládám sám od sebe. Mám moc ji položit, a mám moc ji opět přijmout. Tento příkaz jsem přijal od svého Otce.“

Pastýř, tedy starší sboru či duchovní správce je dveřmi. Rozkročí nohy a vypouští jednu ovečku za druhou a zase skrze něj prochází nazpět do ovčince. Prý si ve dveřním otvoru i lehá na noc. Zná svoje ovce a ty znají jeho. Je jim blízko, je s nimi. Současný římský biskup František řekl, že nade všechno je dvojí způsob pastýřovy péče: **Jsou to blízkost a setkání**. Není to nic nového, ale představují **způsob, kterým se v dějinách zjevil Bůh**. „Bůh blízký“ svému lidu, blízkost, která vrcholí Vtělením. Bůh, který jde vstříc svému lidu.

Papež si nedávno postěžoval, že v církvích v Latinské Americe a Karibiku - a teď cituji - existuje „odtažitá“ pastore, disciplinární pastore, která upřednostňuje principy, ukazatele, organizační postupy... samozřejmě bez blízkosti, bez něhy, bez pohlazení. Je ignorována „revoluce něhy“, která způsobila vtělení Slova. Pastore s takovouto dávkou distance není s to dosáhnout setkání: setkání s Kristem, setkání s bratřími. Z tohoto typu pastore může vzejít maximálně nějaký typ proselytismu (formálního začlenění), ale nikdy nevede k začlenění do církve, ani k církevní příslušnosti. Blízkost vytváří společenství i příslušnost, umožňuje setkání. Blízkost dostává formu dialogu a vytváří kulturu setkání. Prubířským kamenem blízkosti a schopnosti setkání je homilie (kázání). Jaké jsou naše homilie? Přibližují nás k příkladu našeho Pána, který „mluvil jako ten, kdo má moc“, anebo jen poučují, jsou odtažitá a abstraktní?

Pastýř typu Pána Ježíše a starší sboru, kterého potřebujeme, nemusí být originální, nezvyklý, mladý a nebo starý. Nehledáme unikát. A to je **třetí dobrá zpráva** pro tuto

neděli, protože nehledáme někoho, koho nelze najít. Hledáme toho, který je blízko lidem, zná je a oni znají jeho. Někoho, kdo - a to je nezvyklá charakteristika - je *nežný*. K ničemu by byl pastýř, který bude mít načtený řád církve, bude držet disciplínu a organizační schéma a nebude znát lidi. Bude sledovat statistické ukazatele a ztratí se mu člověk. Bez výsledku je výchova podle nejsvětější teologie, ale naprosto bez citu a něhy. Rodičovský svatý terorismus nevychovává, ale ničí a deformuje. Papež František tomu říká, že takoví lidé mají povahu knížat.⁴

Už dávno nejsou knížata v první řadě, nejsou těmi, na které dopadne bolest, boj. Už dávno knížata nepokládají svou duši za ovce. Pastýřům jistě náleží odpočinek i jídlo. Pastýři nedělají za mzdu, kterou lze oddělit od jejich stáda. Jejich mzda je to stádo. Nehledáme takové, kteří se sami zabezpečí, sami nejprve vyspí, sami nejprve nají a pak se starají o své ovce. Pokud jde o život, položí Pastýř ten svůj za ovce. A to není nedosažitelný cíl. Alespoň jeden takovým byl. Takovým pastýřem je opět náš Pán Ježíš Kristus. Dal za nás svůj život, abychom ve stádu přežili. A to je **poslední dobrá zpráva** pro tuto neděli. Není větší zprávy!

Souhrnem:

1. Obstarat pastýře, to je Boží věc. Proto se k němu modlíme, aby vypudil, vzbudil a ustanovil pastýře a dělníky. Nejde o tituly, jde o práci.
2. Kdyby všichni selhali, je jeden, který má přívlastek Dobrý. Jeden vzor. Prostě to jde, když to šlo v jeho případě. A tedy - je od koho se učit, ke komu se odvolávat.
3. Nehledáme unikát, nehledáme neexistující ideál. Dobrý pastýř nebude strhávat pozornost na sebe. Pastýři se učí blízkosti a něze. Jejich cílem je setkání.
4. Pastýř Ježíš Kristus položil svůj život za svoje ovce. Neutekl. Nevěnoval se svojí záchraně. Nezabezpečil se, nekladl si podmínky kvalitního života. Půjdeme tedy s Ním, vezmeme svůj kříž a budeme spolu s Ním v pastýřské službě. Amen

---

⁴ Celý citát promluvy papeže Františka (Viz zde: <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=18630>) tentokrát k zástupcům episkopátů Latinské Ameriky, 28.7. Rio de Janeiro: "Pastoraci kontinentální misie (programovou i paradigmatickou) vede biskup. Biskup musí vést, ale to neznamená zpupnost. Kromě odkazu na velké postavy latinskoamerického episkopátu, které všichni známe, bych zde rád přidal pár profilových rysů biskupa, jak jsem o nich už mluvil k nunciům na setkání, které jsme měli v Římě. Biskupové musejí být pastýři, blízcí lidu, otcové a bratři, velmi skromní, trpěliví a milosrdní. Muži milující chudobu, jak vnitřní chudobu jakožto svobodu před Pánem, tak vnější chudobu jakožto prostý a střízlivý život. Muži, kteří nemají „psychologii knížat“. Muži, kteří nejsou ambiciózní a jsou spojeni s církví, aniž by čekali na jinou. Muži schopní bdít nad stádem, které jim bylo svěřeno, a pečovat o vše, co udržuje jeho jednotu, bdít nad svým lidem, všimnout si eventuálních nebezpečí, která jej ohrožují, ale především dbát o růst naděje a mít slunce a světlo v srdci. Muži schopní laskavě a trpělivě držet krok Boží v Jeho lidu. A místo, kde má biskup se svým lidem stát, je trojí: vpředu, aby ukazoval cestu, uprostřed, aby udržoval jednotu a neutralizoval vybočení, a vzadu, aby nikdo nezůstával pozadu, ale také a zásadně proto, že stádo samo umí větřit nové cesty. Nechtěl bych o postavě biskupa podávat nadměrné podrobnosti. Jenom doplním a to i ve vztahu k sobě, že máme trochu zpoždění, pokud jde o pastorační konverzi. Je zapotřebí, abychom si trochu více pomáhali v postupu, který chce Pán v tomto „dnešku“ Latinské Ameriky a Karibiku. A bylo by dobré začít odtud."